



RAJNO  
531

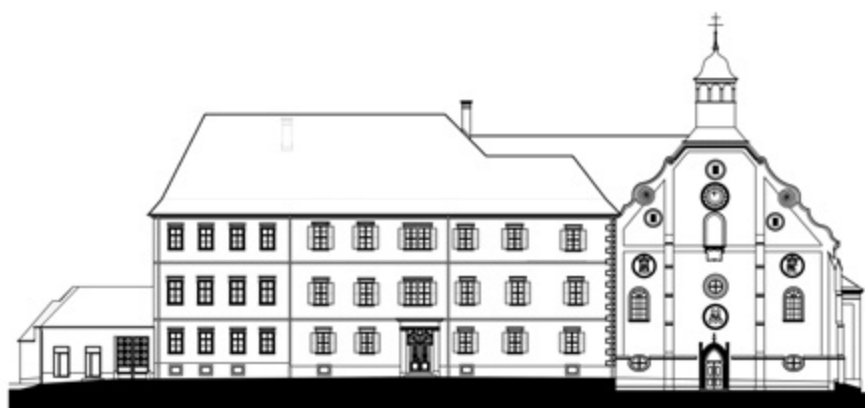


BOLTODA



# Nemes egyszerűség

BENEDICT HOTEL, KŐSZEG



Építész: GUTOWSKI ROBERT  
- ROBERT GUTOWSKI ARCHITECTS  
Szerző: UHL GABRIELLA  
Építészeti fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

## Az egykori pannonhalmi bencés diák, Gutowski Robert a ház spirituális és építészeti örökségét értően tárta fel és mutatta meg.

**H**atárhelyzetben élni embert (várost) próbáló feladat és izgalmas kihívás. Ebben a helyzetben élte életét Kőszeg évszázadokon át; hol Jurisics Miklós oszmán sereget megállító dicsőséges győzelme íródott be a magyar történelem könyveibe, hol szorgalmas német ajkú polgárok építették gazdasági kapcsolataikat és civil mentalitásukat az osztrák és magyar határszélen, változó államkeretek és nagyurak fennhatóságának szorításában.

A 16. század közepétől a török dúlás elkerülte, ezért a város építészeti örökségében szinte egyedülállóan őrzi késő középkori és barokk városképét. Városi rangjának és funkciójának megfelelően vallási-felekezeti oktatási intézmények is kialakultak benne. Ez az interregionális helyzet segítette hozzá Kőszeg, hogy a 20-21. század fordulóján a Kreatív Város Fenntartható Vidék (KRAFT) fejlesztési program keretében, amely a kulturális örökségvédelem szempontjait szorosan összekapcsolja a vidéki (kisvárosi) élet rehabilitációjával, valamint a Felsőfokú Tanulmányok Intézete (IASK) létesítésével új lendületet kapjon az építészeti örökségének megújulása. Ezen keretrendszerek ösztönzésében és forrásból újult meg az egykori jezsuita, majd bencés rendház Gutowski Robert építész és munkatársai alapos és gondos munkájának eredményeként, s nyitotta meg kapuit Benedict Hotel néven az IASK vendégprofesszorai és hallgatói számára, illetve a turizmus szolgálatában.

A rendház története a 17. század közepére nyúlik vissza. Már Pázmány Péter felvetette és támogatta a Nagyszombati Egyetem alapításakor azt az elképzelést, hogy a jezsuiták telepedjenek meg a protestáns városban, és tartsanak fenn kollégiumot és gimnáziumot. A munkálatok a környéken több építkezést jegyző Pietro Orsolini olasz építőmester tervei alapján és vezetésével indultak meg a Szent Jakab templom melletti telkeken. (A rendház építéstörténetének forrásairól K. Mentényi Klára írt nagyon alapos tanulmányt, amelyet „A kőszegi jezsuita, majd bencés rendház kutatása” címmel a Műemlékvédelemi Szemle 1992. évi első száma közölt.) A jezsuiták már 1677-ben megkezdték a tanítást, bár a rendházhoz csatlakozó gimnázium csak később készült el. Az épület sorsa viszontagságos volt, a 18. században számos tűvész pusztított a városban, nem kímélve az épületet, ezért a rendházat folyamatosan újjáépítették és bővítették. A jezsuita rend 1773-as feloszlása után először a piaristák (1777–1815), majd a bencések (1815–1950-es évek) éltek és tanítottak itt. A bencés időszak legmarkánsabb átalakítása 1906-1907-re tehető: Müller Ede szombathelyi építőmester tervei alapján bővítették a házat tanári lakásokkal, illetve az immár főgimnázium részére László Ágoston tervezett elegáns, reprezentatív lépcsőházat.

Az építéstörténet jól mutatja azt a bonyolult és szövevényes tagolódást, ahogyan a történelem rétegzettsége nyomot hagyott a házban. A 2010-es évek közepén elhatározott műemléki felújítás tehát nehéz terepen kezdődhetett meg. Jelen esetben kiemelten fontos, hogy a rendház és gimnázium felújítását az egykori pannonhalmi bencés diák, Gutowski Robert építész vezegzte, aki a ház spirituális és építészeti örökségét értően tárta fel és mutatta meg. Ennek első lépése az a rendkívül ala-

pos és széleskörű műemléki felmérés volt, amely a rekonstrukcióhoz készült, s amelynek eredményeit végig szem előtt tartva folyt az épület megújítása. Az 1990-es évek elején készült építéstörténeti dokumentáció új eredményeket hozott a középkori lakóházak, a Szent Jakab templom és a folyamatos bővítések viszonylatában. Az egykori falfestésekre és a faburkolatok átlagára irányuló felmérések is beépültek a rekonstrukciós tervekbe. A nemes egyszerűségre és a szellemi összetartozás megmutatására saját önálló munkáiban mindig is szofisztikált megoldásokat álmódó építész – többek között a pátyi Szent II. János Pál katolikus templom tervezője – a részletes felmérési adatok birtokában úgy döntött, hogy az egykori építészeti formagazdagságot juttatja érvényre. Minimális bontásokkal láthatóvá tette az egykori változatos boltozatos rendszereket, az esetleges léptékváltásokat. Az egyszerű fehérre festett falak homogén háttéréből bomlik ki a vizuálisan elmesélt építéstörténet. Mindezt úgy teszi, hogy szellemesen ki is használja az egykori fülkét, beugrókat, ablakmélyedéseket, egyszerű design elemekkel frissítve és funkcionálissá téve a megőrzött struktúrákat. A felújítás első ütemének célja a ház tartószerkezetének megerősítése, a reprezentatív lépcsőház felújítása, a második emeleti hálólhelyiségek megújítása, valamint a 21. század kényelmi szempontokból szükséges gépészeti rendszereinek pin-cébe telepítése volt.

**G**utowski Robert, a puritánságot és szellemi elmélyülést megtapasztalt egykori pannonhalmi diák szigorúan ragaszkodott ezen elvekhez a felújítási tervek elkészítésekor is. A megújított szobáknak természetes fényt biztosított, kényelmes vizes helyiségekkel látta el őket, de sehol egy felesleges hozzátétel, egy hivalkodó elem. A rekonstrukció minden egyes részletében a tanulás lehetőségére figyel. A szobák és közösségi terek egyszerű, de kényelmes kialakításában és berendezésében a befelé fordulást, az elmélyülést semmi nem zavarja meg. A tudás iránti tiszteletét és alázatát mutatja meg az építész azzal, hogy a korszerű technikai berendezések szinte láthatatlan beépítésével kényelmes, de egyszerű tereket kínál az elsősorban tudományos területéről érkező vendégeknek. Teszi ezt úgy, hogy az épület-séták során szinte észrevétlenül elmélyedhessenek, „beszélgethessenek” az építészeti elemeken keresztül megnyilvánuló történelmi rétegekkel. A szobák és közösségi terek ritmusának kialakítása a megújított részben példaértékű, reflektál az egykori közösségi együttlét és elvonulás tereire, egyensúlyba hozva mindezt a korszerű igényekkel. A mobil vagy átlátható határolóelemek lehetőséget adnak a különböző létszámú csoportok összekapcsolódására és elkülönülésére. A spirituális szellemiség megőrzésének kiemelkedő példája az egykori imateremből kialakított rendezvényterem tájolása, ahonnan egyenesen a szomszédos Szent Jakab-templomba látni.

Figyelemre méltó, ahogyan az egykori faburkolatokkal, ajtókkal, ablakkeretekkel bánik az építész. Az alapos kutatási eredmények ismeretében hol pontosan rekonstruálja őket, hol



< Az egykori jezsuita kollégium tömbje markáns eleme volt a késő középkori városképnek is

A Benedict Hotel megújult homlokzata a Rajnis utca felől, mellette a Szent Jakab templom



Az épületet többször bővítették, László Ágoston a 20. század elején elegáns, reprezentatív lépcsőházat tervezett az immár főgimnázium részére





^ Az egykori kollégium rekonstrukciója finoman láttatja az épület változatos szerkezeti elemeit. A visszafogott, kényelmes közösségi tereket Varga Panna belsőépítész formálta.



^ A Benedict Hotel elsősorban tudósoknak, egyetemi hallgatóknak (IASK) szolgál majd szálláshelyül, ennek szellemében a megújított szobákba áramlik a természetes fény, valamint kényelmes vizes helyiségek kapcsolódnak hozzájuk.



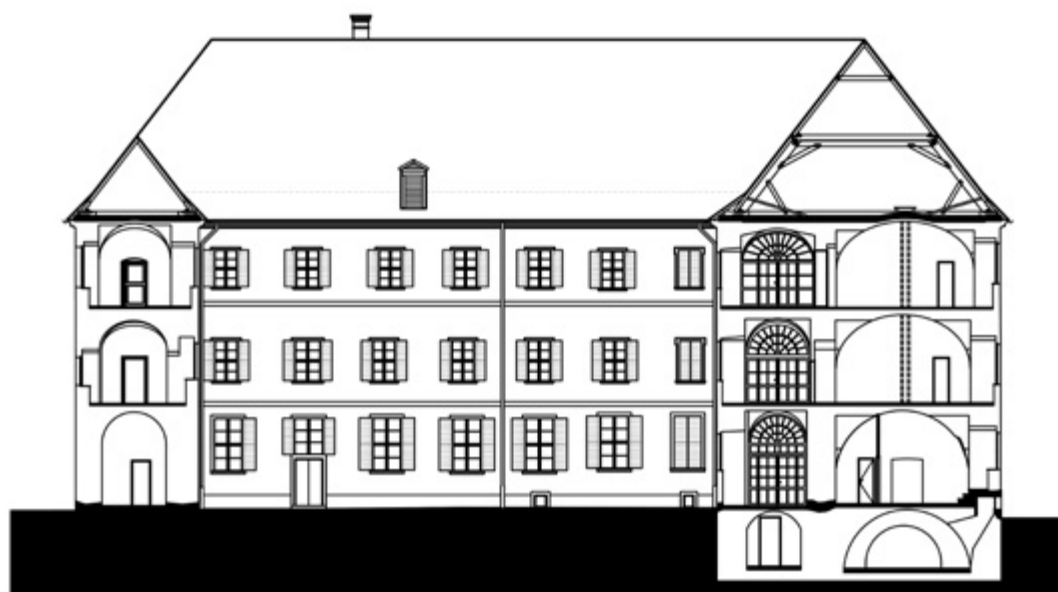
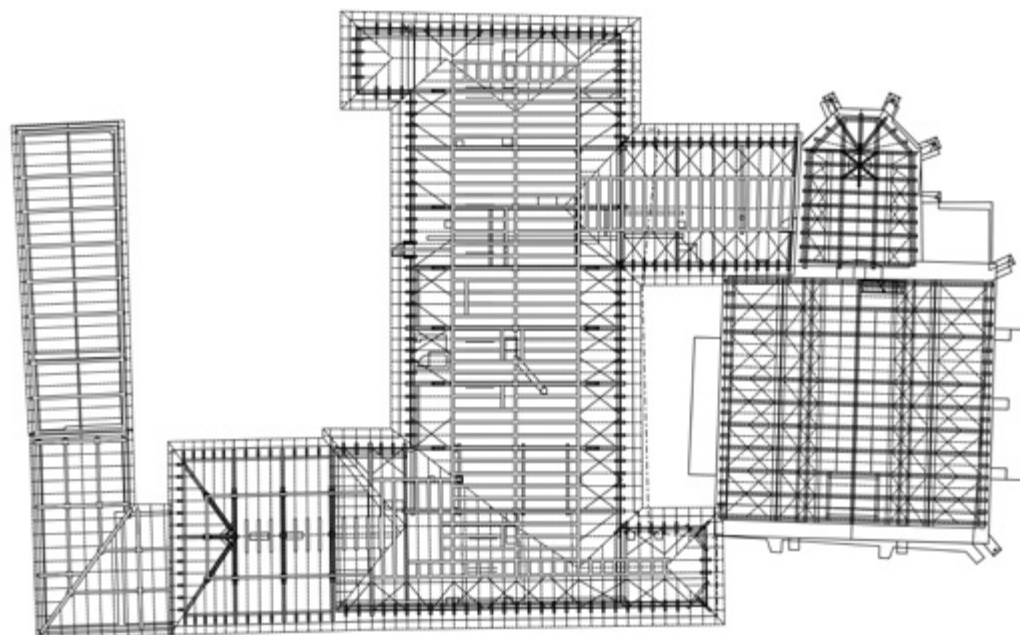
Az építéstörténet jól mutatja azt a bonyolult és szövevényes tagolódást, ahogyan a történelem rétegzettsége nyomot hagyott a házon. Az egyszerű fehérre festett falak homogén háttéréből bomlik ki a vizuálisan elmesélt építéstörténet.

^ A spirituális szellemiség megőrzésének kiemelkedő példája az egykori imateremből kialakított rendezvényterem tájolása, ahonnan egyenesen a szomszédos Szent Jakab-templomba látni

pedig merészen modern designelemként használja, megtörve a homogén fehér falakat a meleg hangulatú faburkolatokkal, az anyaghasználaton keresztül összeköttetést teremtve az egyszerű funkcionális bútorokkal. A rekonstrukció első ütemében nemcsak a belső terek újultak meg, hanem a kert és a melléképületek is. A kapcsolódó földszintes épületben kávéház is nyílik. A homlokzat is teljesen újjáalakult, az épület visszanyerte eredeti halvány homokszínű árnyalatát. A továbbiakban oktatási és turisztikai célokat szolgáló Benedict Hotel olyan példaértékű műemléki rekonstrukció, ahol a részletes, feltáró kutatásokra alapozott építészeti vízió a történeti emlékek békés és harmonikus párbeszédének ad helyet.



A fedélszék alaprajza



» A Szent Jakab templomot és a vele szomszédos parókiházat eredetileg a jezsuiták kapták meg 1675-ben, azzal a céllal, hogy gimnáziumot és kollégiumot létesítsenek Kőszegen. A később bencés tulajdonba került kollégium Benedict Hotelként újult meg.




---

TERVEZÉS ÉVE: 2014  
 MEGVALÓSÍTÁS ÉVE: 2020  
 Bruttó szintterület: 3460 m<sup>2</sup>

Felelős tervező: GUTOWSKI ROBERT  
 (ROBERT GUTOWSKI ARCHITECTS)

Vezető tervezők és belsőépítész tervezők:  
 DELY-STEINDL BARNABÁS,  
 VARGA PANNA

Tervezők, munkatársak:  
 KOVÁCS HUNOR LÁSZLÓ,  
 BOLLÓK GÁSPÁR, SZOKOLAY BÉLA  
 ÁKOS, LÖRINCZ GERGELY,  
 MIZSER CSONGOR,

RÓZSVÖLGYI BALÁZS,  
 BUSICS GYÖRGY, HORVÁTH SÁNDOR,  
 TOMBI GERGELY, BAKONYI BEÁTA,  
 VASS ORSOLYA, SISA GÁBOR

Megbízó: MAGYAR BENCÉS  
 KONGREGÁCIÓ PANNONHALMI  
 FŐAPÁTSÁG

A szinte mesébe illő épület  
rekonstrukciójához nagyon is  
racionális, szakmai lépések  
sokaságára volt szükség

